

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

NOFEMERE 2011

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ diiri

Palomoka ya matlakala a dipotšišo ke 5.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka dikarolo tše THARO, e lego ya A, B le ya C.

KAROLO YA A: Ditaodišo	(50)
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele	(30)
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana	(20)
2. Araba potšišo e TEE karolong ye nngwe le ye nngwe.
3. Šomiša polelo yeo o lekwago ka yona.
4. Thoma karolo ye NNGWE le ye NNGWE letlakaleng le LEFSA.
5. Beakanya (ka tsela ya mmepe wa monagano, seswantšho, mantšu a bohlokwa le tše dingwe) o be o badišiše le go dira palobohlatse. Peakanyo e tšwelele pele ga taodišo ya gago.
6. Peakanyo e bonagale gabotse. E laetše ka go thala mothalo wa go putla.
7. Šomiša metsotso ye e ka bago ye 80 go KAROLO YA A, ye 40 go KAROLO YA B, le ye 30 go KAROLO YA C.
8. Dikarabo di nomorwe go ya le ka fao dipotšišo di nomorilwego ka gona.
9. Efa karolo ye nngwe le ye nngwe hlogo ya maleba.
10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO 1**

Kgetha e TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu ao e ka bago a 400 go iša go a 450.

Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go **rulaganya** le **palobohlatse**.

- 1.1 Sekriste le setšo ke katse le legotlo. Dumela goba o ganetše. [50]
- 1.2 Afrika-Borwa ka morago ga ngwaga wa 2014. [50]
- 1.3 Dikgetho tša selegae di re utolletše gore go direga eng diofising tša mmasepala. Tia di lle. [50]
- 1.4 Theknolotši ke makgonatšohle. Hlaloša. [50]
- 1.5 Ke ka tlhokego ya mešomo gore bosenyi bo golele godimo ka nageng. Efa dikgopolo tša gago. [50]
- 1.6 Go belega ke go feka maano. Dumela goba o ganetše. [50]
- 1.7 Efa maikutlo a gago o lebeletše seswantšho sa ka tlase. [50]

[Sowetan, 30 Matšhe 2011: 14]

[50]

1.8 Lebeledišiša seswantšho se se latelago gomme o ngwale taodišo ka sona.

[Sowetan, 14 Matšhe 2011:16]

[50]

PALOMOKA YA KAROLO YA A:

50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO 2**

Araba potšišo e TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 180 go iša go a 200 (diteng fela).

- 2.1 O be o nyakela ngwana wa gago sekgoba sekolong sa ka toropong gomme hlogo ya sekolo o gana go mo amogela. Ngwalela mohlahlobi wa Kgoro ya Thuto seleteng sa geno **lengwalo** o ipelaetše. [30]
- 2.2 O yo mongwe wa bonkgetheng ba lekgotla la baithuti sekolong sa geno. Ngwala **polelo** yeo o tlogo go efa letšatšing leo le beilwego gore le tlile go tšwelela pele bjang le baithuti ka moka. [30]
- 2.3 Mapule le Mokgadi ba dutše moriting gomme ba boledišana ka maitshwarohlephi a bafsa. Ngwala **poledišana** yeo. [30]
- 2.4 Sehlopha sa kgwele ya maoto sa sekolo sa geno se be se swere kopano maabane, ngwala **lenaneothero le metsotso** ya kopano yeo. [30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**POTŠIŠO 3**

Araba potšišo e TEE go tše tharo tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 100 go iša go a 120.

- 3.1 O tlile go dira moletlo ka morago ga go phetha dithuto tša gago. Thala **karata ya taletšo** yeo ka yona o laletšago mogwera wa gago go tla go ipshina le wena ka letšatši leo la mohlamonene. [20]
- 3.2 O be o ile lepatlelong la kgwele ya maoto ka Mokibelo. Go diregile tiragalo yeo e bego e goga šedi ya babogedi nakong yeo le le fao. Ngwala ditiragalo tša letšatši leo ka gare ga **pukutšatši**. [20]
- 3.3 Le ya go swara tlhahlo ya matsatši a mabedi mabapi le HIV/Aids. Ngwala **ditaello** tšeo di tlogo latelwa nakong yeo ya tlhahlo. [20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 20
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100